

Državni izpitni center

P 0 4 1 A 1 0 1 1 3

SPOMLADANSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sobota, 29. maj 2004

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko popolnoma ustrezen.

Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	Odgovor po smislu. Npr.: ... je v besedilu predstavljena televizijska oddaja, ki govori o Brižinskih spomenikih in je bila predvajana na TVS 1 v nedeljo, 15. aprila, ob 18.10. / ... je bila oddaja o Brižinskih spomenikih predvajana na prvem programu Televizije Slovenije v nedeljo, 15. aprila, ob 18.10. / ... gre za oddajo o Brižinskih spomenikih ter kdaj in kje je bila predvajana.	1 za navedbo TV-oddaje 1 za navedbo TV-postaje in programa 1 za navedbo datuma in ure 1 za jezikovno pravilnost (Če je stavek napisan v prihodnjiku, navedeni podatki pa so pravilni, kandidat ne dobi točke za jezikovno pravilnost.)	4
2.	Odgovor po smislu. Npr.: Iz naslova izvemo, da so Brižinski spomeniki stari tisoč let in da so zapisano besedilo. / Da gre za zapisano besedilo, ki je nastalo pred tisoč leti. / Da gre za tisočletje star zapis. / Iz naslova izvemo, da je minilo že tisočletje, odkar so bile zapisane prve slovenske besede. / Iz naslova izvemo čas nastanka in vrsto besedila glede na prenosnik. Napačno navajanje starosti/časa nastanka: (Iz naslova izvemo, da gre za pisane besede,) ki so se pisale tisočletje. / O Brižinskih spomenikih izvemo, da so stari že tisočletja (in so napisani s pisanimi besedami). Napačno (v celoti): Tisoč let je že minilo od pisane besede. Neustrezno (glede na navodilo naloge): ... da gre za tisočletje pisane besede. / Najstarejši ohranjeni zapis v latinici, napisan v slovenskem jeziku.	1 za navedbo starosti/časa nastanka 1 za navedbo vrste besedila glede na prenosnik 1 za jezikovno pravilnost	3
3.	NE Tema je dokumentarna oddaja o Brižinskih spomenikih. / Tema izhodiščnega besedila je televizijska oddaja o Brižinskih spomenikih. Upoštevamo tudi: Tema izhodiščnega besedila je televizijska oddaja. / Tema je dokumentarna oddaja. / Ker več izvemo o tistih, ki so pripravili oddajo. / Ker besedilo ne govori samo o Brižinskih spomenikih, ampak tudi o scenaristki, pripovedovalcu, režiserju ... / Besedilo govori o nastajanju (snemanju) oddaje. Napačna utemeljitev: Tema je ocena/predstavitev/kritika oddaje. Napačno (v celoti): DA. Saj je o njih posneta dokumentarna oddaja.	1 1 za vsebinsko ustrezen odgovor 1 za jezikovno pravilnost	3

4.	<p>a c č d</p> <p>Odgovor po smislu. Npr.: Aleš Valič je bil pripovedovalec v oddaji. / Aleš Valič je pripomogel k atraktivnemu scenariju za oddajo. / Aleš Valič je sodeloval pri atraktivnem scenariju za oddajo. / Po zaslugi Aleša Valiča je bil scenarij atraktiven. / Marijana Filipič je napisala scenarij za oddajo.</p> <p>Napačno: Aleš Valič je pomagal pri pisanju scenarija. Odgovor upoštevamo kot vsebinsko ustrezen, vendar jezikovno nepravilen: Aleš Valič je pripovedoval atraktiven scenarij za oddajo.</p> <p>Odgovor po smislu. Npr.: O Brižinskih spomenikih so pripovedovali tudi ugledni znanstveniki/profesorji/gostje. / V oddaji so govorili tudi ugledni znanstveniki.</p>	<p>4 pravilni odgovori = 2 3, 2 = 1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1 za jezikovno pravilnost obeh odgovorov (Če kandidat podatka ne prečrta, a zapiše ustrezen popravek, odgovor upoštevamo.)</p>	5
5.	d	1	1
6.	d	1	1
7.	<p>vsebino oddaje izvedbo oddaje</p> <p>Vrednotimo vsebinsko ustreznost odgovora.</p>	<p>1 1</p> <p>(Če je pri posameznem pravilnem odgovoru napisan še en napačen, se ta rešitev točkuje z nič točkami.)</p>	2
8.	<p>izvrstno</p> <p>Napačno: so svoje delo izvrstno opravili / izvrstno opravili</p> <p>slovesno, a prav nič zaprašeno in togo vzdušje</p> <p>Upoštevamo tudi: slovesno, a prav nič zaprašeno / (a) prav nič zaprašeno in togo vzdušje / zaprašeno in togo vzdušje / zaprašeno in togo</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2
9.	<p>DA</p> <p>Odgovor po smislu. Npr.: Ovrednotila jo je tudi z zvezdicami. / Sporočevalka je oddajo ocenila s štirimi zvezdicami. / Prvine nebesednega jezika so štiri zvezdice v desnem zgornjem kotu. / S štirimi zvezdicami desno zgoraj. / Z zvezdicami.</p> <p>Upoštevamo tudi: Sporočevalka je oddajo ovrednotila tudi s štirimi zvezdicami in z odebeljenim tiskom. Napačno: Sporočevalka je ovrednotila oddajo s prvinami nebesednega jezika, saj je odebelila imena in priimke vseh, ki so sodelovali pri oddaji. / Sporočevalka je ovrednotila oddajo tudi s prvinami nebesednega jezika, ker je oddaja posneta in kaže sliko.</p>	<p>1 1 za vsebinsko ustreznost odgovora</p> <p>1 za jezikovno pravilnost povedi</p>	3

10.	č	1	1
11.	enogovorno javno publicistično utemeljevalno	4 pravilni odgovori = 2 3, 2 = 1	2
12.	ocena/kritika poročilo	1 1	2
13.	NE Odgovor po smislu. Npr.: Raba prevzetih besed ni ustrezna, ker gre za publicistično besedilo, v katerem mora biti tema podana na vsem razumljiv način (poljudno). / Ker so besedila v Delu namenjena najširši javnosti, ne pa ožjemu krogu ljudi. / Ker gre za oceno v dnevnem časopisu. / Ker ocena ni bila objavljena v strokovni reviji. Upoštevamo tudi: Besedilo je namenjeno vsem bralcem in nekateri morda ne razumejo pomena teh besed. / Ker Delo bere množica preprostih ljudi, ki morda teh tujk ne razumejo. / Veliko ljudi bere časopis Delo. Verjetno bi se med njimi našel tudi kdo, ki ne razume vseh prevzetih besed. / Ker bralci časopisa težje razumejo besedilo, če so uporabljene prevzete besede. Napačna utemeljitev: Pri zbornem jeziku ni dovoljena uporaba prevzetih besed.	1 1 za ustrezno utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost	3
14.	zborni jezik / knjižni jezik Upoštevamo tudi: knjižni pogovorni jezik / knjižna zvrst sleng / narečje / pokrajinski pogovorni jezik Upoštevamo tudi: neknjižni pokrajinski / neknjižni pogovorni jezik / pogovorna zvrst / pogovorni / neknjižna zvrst narečje / pokrajinski pogovorni jezik Upoštevamo tudi: narečni / neknjižni pokrajinski / neknjižni pogovorni jezik / pogovorna zvrst / pogovorni / neknjižna zvrst Vrednotimo vsebinsko ustreznost odgovorov.	3 pravilni odgovori = 2 2, 1 = 1	2
15.	3 3 1 1	4 pravilni odgovori = 2 3, 2 = 1	2
16.	sproščeno	1	1
17.	... izvrstno opravljenega dela ...	1	1

18.	<p>predmet (v dajalniku)</p> <p>Ovrednotimo pravilno poimenovan stavčni člen, tj. predmet.</p> <p>povedek</p> <p>Upoštevamo tudi: povedek s povedkovim določilom</p> <p>osebek</p> <p>(desni neujemalni) prilastek</p> <p>Ovrednotimo pravilno poimenovan del stavčnega člena, tj. prilastek.</p>	<p>4 pravilni odgovori = 3</p> <p>3 = 2</p> <p>2, 1 = 1</p>	3
19.	<p>... profesorjem doktorjem Igorjem Grdino/Grdinom ... snemalcema Mišu Čadežu in Juretu Nemcu ...</p> <p>Upoštevamo tudi: profesorjem in doktorjem Igorjem Grdino</p> <p>Napačno: prof. dr. Igorjem Grdino</p>	<p>1</p> <p>1</p>	2
20.	<p>jo</p> <p>(v) katerem</p> <p>(v) tej pisavi</p> <p>Upoštevamo tudi: pisava</p>	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	3
21.	<p>ker</p> <p>vsaj</p> <p>ne bo</p> <p>TV-pogled</p> <p>Upoštevamo tudi podčrtavo: vsaj to; ne (bo)</p>	<p>4 pravilni odgovori = 2</p> <p>3, 2 = 1</p>	2
22.	<p>ZGRADBA (3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • zunanja zgradba: naslov, podpis (samo <i>Poročilo</i> ni ustrezen naslov) • smiselna členitev besedila na odstavke (npr. kaj, kdaj, kje in kdo = 1. odstavek; vsebina oddaje = 2. odstavek; ustvarjalci = 3. odstavek) • obseg besedila 	<p>1 = obe prvini</p> <p>(Poročilo s prvinami uradnega pisma = 0 točk.)</p> <p>1</p> <p>(Členitev je lahko drugačna od predlagane, npr. 2. in 3. odstavek sta lahko združena.)</p> <p>1</p> <p>(Za manj kot 90 ali več kot 140 besed = 0 točk.)</p>	12

23.	<p>VSEBINA (5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • KDO (npr. 4. b, dijaki srednje strojne šole) Podatek o tem, KDO si je ogledal, je lahko izražen tudi samo z osebno glagolsko obliko (v 1. osebi). • KAJ (posnetek oddaje/oddajo o Brižinskih spomenikih) • KDAJ (v prvem tednu februarja / prvi teden februarja / začetek februarja / februarja / 7. februarja) • KJE (npr. v šoli / v razredu / v šolski knjižnici / pri pouku zgodovine) <ul style="list-style-type: none"> • Vsebina oddaje <ul style="list-style-type: none"> – najstarejše ohranjeno besedilo v slovenščini / najstarejši zapis v latinici v slovanskih jezikih – ime – lastnik – kozji pergament / material, v katerega so vezani – rjavo črnilo – analiza jezika – karolinška minuskula / latinica • Ustvarjalci oddaje <ul style="list-style-type: none"> – avtorica scenarija Marijana Filipič – pripovedovalec Aleš Valič – trije gostje v oddaji – režiser Jure Pervanje – snemalca Mišo Čadež in Jure Nemeč <p>SLOGOVNA USTREZNOST IN JEZIKOVNA PRAVILNOST (4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slogovna ustreznost: <ul style="list-style-type: none"> – pripovedovalno besedilo – glagoli v pretekliku – prevladujoča objektivnost besedila (poročilo je lahko napisano v 1. ali v 3. osebi ednine ali množine, a brez poudarjanja stališč in vrednotenja) – raba strokovnih izrazov (brez slogovno zaznamovanih besed, npr. žargonskih ali pogovornih izrazov) – brez zastranitev (zastranitev je npr. navajanje mnenja Tine Cipot Mal; podatki o nastajanju oddaje); brez ponavljanja besed, besednih zvez • Jezikovna pravilnost 	<p>2 (vsi štirje podatki v skladu z navodili = 2, 1, 2 ali 3 podatki = 1)</p> <p>2 (7, 6, 5 podatkov = 2, 4, 3, 2 = 1)</p> <p>1 (najmanj dva podatka od petih)</p> <p>2 (Če je polovica ali več glagolov v sedanjiku, kandidat ne dobi nobene točke za slogovno ustreznost, sicer se za vsako vrsto slogovne neustreznosti odbije 1 točka, do nič.)</p> <p>2 (0 do 3 napaki = 2, 4 do 7 napak = 1, 8 in več = 0)</p>	60
-----	--	--	----

1. primer poročila

POROČILO O OGLEDU ODDAJE BRIŽINSKI SPOMENIKI

V sredo, 7. februarja 2003, smo imeli dijaki ekonomske šole kulturni dan. Naš razred si je v šolski knjižnici ogledal posnetek dokumentarne oddaje o Brižinskih spomenikih.

Brižinski spomeniki so najstarejše ohranjeno besedilo v slovenskem jeziku. Izvedeli smo, kako so dobili ime, kdo je lastnik, da so strani iz kozjega pergamenta in da so napisani z rjavim črnilom. Napisani so v slovenščini iz 10. stoletja, pisava pa je karolinška minuskula.

Scenarij za oddajo je napisala Marijana Filipič, pripovedovalec je bil Aleš Valič. O Brižinskih spomenikih so poleg Aleša Valiča pripovedovali tudi ugledni gostje, med njimi akad. prof. dr. Tine Logar, prof. dr. Igor Grdina in prof. dr. Marijan Smolik. Režiser je bil Jure Pervanje, snemalca pa Mišo Čadež in Jure Nemeč.

R. J.

2. primer poročila

TISOČLETJE BRIŽINSKIH SPOMENIKOV

V prvem tednu februarja smo si s sošolci pri pouku zgodovine ogledali posnetek dokumentarne oddaje o Brižinskih spomenikih.

Gre za poučno oddajo po scenariju Marijane Filipič. Izvedeli smo, da Brižinski spomeniki niso dobesedno spomeniki, ampak dobro tisočletje stari zapisi. Pripovedovalec Aleš Valič nam je predstavil ključne podatke o besedilih: od kod izvira njihovo ime, iz kakšnega materiala so, v kateri pisavi so napisani, kaj je bilo značilno za slovenski jezik v 10. stoletju. O Brižinskih spomenikih so pripovedovali tudi ugledni gostje. Režiser je bil Jure Pervanje, snemalca pa Mišo Čadež in Jure Nemeč.

Ob ogledu oddaje smo začutili del bogate slovenske pisane besede.

Matija Ovsenjak

IZPITNA POLA 2**VODENA INTERPRETACIJA**

Ivan Cankar, Kostanj posebne sorte (odlomek)

ČUDO SVOJEGA PLEMENA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)**2 T**
(1+1)

- 0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.
Primer: realizem/modernizem/20. stoletje/slog 20. stoletja/ekspresionistični slog
- 1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).
Primer: moderna/nova romantika/simbolizem/1917/1899–1918/1900–1920/začetek 20. stoletja/med 1. svetovno vojno ...
- 1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.
Primer: nasprotje realizmu in naturalizmu/prepletanje več literarnih smeri (nova romantika, simbolizem, impresionizem, dekadenca)/subjektivna usmerjenost

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)**4 T**

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).
- 1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.
- 2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Obnova odlomka s parafraziranjem in citiranjem besed/besednih zvez. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.
- 3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: V odlomku pisatelj govori o lepoti in nenavadni moči kostanja.

(Povzetek odlomka ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Razlaga trditve o čudežnosti kostanja (Razlaga/Analiza)**2 T**

- 0 T – Razlage ni. / Razlaga ni smiselna ne glede na odlomek ne glede na celotno besedilo.
Primer: Kostanj je čudo svojega plemena, ker so ga imeli vsi radi.
- 1 T – Razlaga je nakazana / se nanaša na kak drug del besedila / čudežnost povezuje samo z zunanostjo kostanja.
Primer: Kostanj je čudo svojega plemena, ker je v čistem nasprotju z ostalimi. / Kostanj je svojo čudežno energijo črpal iz smrti, ki so jo skrivale njegove korenine. / Tudi navzven je kazal svojo drugačnost, saj je vzbrstel že zgodaj v marcu, je mogočen in lep.
- 2 T – Razlaga je razvidna in se nanaša na odlomek.
Primer: Bil je čudežen, ker je ljudi pomladil in je v svet prinašal novo upanje ter vero v ljubezen in boljše življenje. / Kostanj je prikazan kot čudežno drevo, saj za njegovo neverjetno moč ni jasne razlage.

Razlaga učinka, ki ga pisatelj doseže s poosebitvami in nasprotji (Razlaga/Analiza) 4 T

- 0 T – Razlage učinka ni, ne za poosebitve ne za nasprotja. / Razlaga ni smiselna, ni jasna.
Primer: S poosebitvami doseže, da se vsak posameznik zamisli, kaj je hotel s tem povedati. / S poosebitvami je želel sporočiti, da zaupa v prihodnost slovenskega naroda. / S poosebitvami so točno navedene razmere v takratnem času.
- 1 T – Nejasna razlaga učinka ene od obeh slogovnih prvin.
Primer: S poosebitvami je prikazal kostanj.
- 2 T – Nejasni razlagi obeh slogovnih prvin. / Jasna razlaga ene od obeh slogovnih prvin.
Primer: S poosebitvami in nasprotji je živo prikazal kostanj. / Nasprotje je pisatelj uporabil zato, da bi poudaril razliko med kostanji.
- 3 T – Razlaga je jasna. V njej je naveden enak učinek obeh slogovnih prvin.
Primer: S poosebitvami in nasprotji je pisatelj dosegel, da je kostanj postal »glavna oseba« v tej črtici. S tem pa se razlikuje od vseh ostalih dreves.
- 4 T – V razlagi sta jasno navedena različna učinka slogovnih prvin.
Primer: S poosebitvami je pisatelj dosegel, da so kostanji dobili pomen nečesa človeškega. Z nasprotji pa izraža razliko med »junakom« in ostalimi kostanji.

Navedba poosebitve in nasprotja (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Navedena ni nobena slogovna prvina.
- 1 T – Navedena (citirana ali opisana) je ena od obeh slogovnih prvin.
- 2 T – Navedeni (citirani ali opisani) sta obe slogovni prvini.
 (Kot ustrezna štejemo tudi poimenovanja z eno besedo ali besedno zvezo, npr. junak, tovariši.)

Povzetek ugotovitev o orisu kostanja (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Ni povzetka. / Povzetek se ne nanaša na prejšnje razlage, parafraziran je pisateljev oris. / Ponovljen je začetni povzetek.
- 2 T – Povzetek se nanaša na prejšnje razlage.
Primer: Kostanj je predstavljen kot čudežno drevo; z neverjetno energijo, ki jo izžareva sam po sebi, predstavlja simbol življenja.
 (0 točk ali 2 točki, vmesne točke ni.)

Lastno mnenje o čudežnosti kostanja (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev. / Za napisano mnenje ni podlage ne v odlomku ne v celotnem besedilu.
Primer: Kostanj je bil res čudo svojega plemena.
- 1 T – Mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago/se ne nanaša na navodilo, je pa smiselno glede na celotno besedilo.
Primer: Menim, da so kostanju dajali moč vojaki, ki so se borili med vojno in so bili pokopani pod njim. / Po mojem mnenju ta kostanj ni bil nič posebnega, saj je bil takšen kot ostali kostanji, le da je bil zelo star in so ljudje zato mislili, da ima nadnaravno moč. / Menim, da je s kostanjem hotel predstaviti človeka, ki svojemu okolju prinaša pozitivno energijo. / Kostanj, ki ga prikazuje pisatelj, se mi zdi kot luč v temi, ker osrečuje ljudi.
- 2 T – Mnenje se nanaša na odlomek in vsebuje kratko razlago.
Primer: Lepo bi bilo, če bi zares obstajalo tako čudežno drevo. K njemu bi peljala vse bolne ljudi, ki umirajo za rakom ali kakšno drugo boleznijo in jim drugi ne morejo pomagati, lahko jih samo gledajo umirati. Če bi res obstajalo takšno drevo, bi tudi sama takoj sedla pod njegove košate veje, saj sem tako kot vsi mladi polna skrbi.

Presoja »čudes svojega plemena« (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

0 T – Ni presoje. / Presoja je izražena kot skopa trditev. / Presoja je nejasna, nelogična/se ne nanaša na navodilo.

Primer: »Čudesa svojega plemena« so ljudje, ki so nadarjeni za nekaj, kar lahko naredijo po čudežu, ne da bi jim kdo pomagal.

1 T – Presoja je izražena z ohlapno, šibko razlago. / Nakazana, nejasna presoja ob primeru iz življenja.

Primer: Med ljudmi pa so fenomeni oz. čudesa svojega plemena osebe, ki se zavzemajo za nekaj dobrega, kot na primer Mati Tereza. / Kostanj bi lahko primerjali s psihologi, ki ljudem pomagajo rešiti težave.

2 T – Presoja vsebuje ustrezno razlago.

Primer: Čudo svojega plemena je moja mati, ki me vzgaja, me bodri, mi pomaga in svetuje. Razlika med kostanjem in njo je v tem, da čudežno drevo čez zimo počiva, moja mati pa je z menoj vse leto. Zato menim, da je ona večje čudo. / Čudo svojega plemena so vedri, optimistični ljudje, ki so pripravljeni pomagati. Njihova energija koristi tudi drugim ljudem in je nikoli ne zmanjka, ker jo oddajajo z dobro voljo.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Ljudje, ki verujejo v kako povsem običajno stvar, so zame čudesa svojega plemena.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer za utemeljitev presoje, ki je v tem točkovniku ovrednotena z 2 točkama (druga presoja): zapis o prijateljici, ki je večna optimistka in v različnih težkih situacijah ugodno vpliva na ljudi okoli sebe.

Členitev besedila**2 T**

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost**Slovnična pravilnost****2 T****Pravopisna pravilnost****2 T****Slogovna ustreznost****2 T**

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Pri ocenjevanju upoštevamo tudi navodila kandidatu na naslovnici.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti. (Če po opisu točkovne ocene ni naveden primer, to pomeni, da ga ni bilo mogoče najti v vzorcu interpretacij, ki jih je DPKPM pregledala na moderaciji dne 1. 6. 2004.)

Ivan Pregelj, Matkova Tina (odlomek)

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

- 0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.
Primer: po vojni (kateri?)/obdobje realizma/obdobje socialnega realizma/obdobje modernizma.
- 1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).
Primer: obdobje med prvo in drugo svetovno vojno/obdobje ekspresionizma/smer religioznega ekspresionizma/1921/dvajseta leta 20. stoletja.
- 1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.
Primer: zatekanje človeka v stiski k Bogu/ideja o rešitvi, ki izvira iz vere/med slogovnimi značilnostmi tiste, ki poudarjajo stisko, dramatičnost: ponavljanje pomensko ustreznih besed, dovršni glagoli, nasprotja ...

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)

4 T

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).
- 1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.
- 2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.
- 3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: Odlomek pripoveduje o Matkovi in Tinini poti na morišče.

(Povzetek odlomka ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Izbira in poimenovanje literarne prvine/problema v odlomku (Razlaga/Analiza)

3 T

- 0 T – Literarna prvina ni izbrana in poimenovana/problem ni izbran in poimenovan. Obnova celotnega besedila ali odlomka. Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom ali s celotnim besedilom.
- 1 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, ki je značilen/-na za kak drug del besedila, za odlomek pa ne.
Primer: očetova zamera hčeri in njenemu fantu.
- 2 T – Izbran/-a problem/prvina je v odlomku samo nakazan/-a, značilnejši/-a pa je v kakem drugem delu besedila.
Primer: Tinina rešitev z vero.
- 3 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, značilen/-na za odlomek. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)
Primer: očetova skrb za hčer/Matkova in Tinina stiska/Tinin odnos do otroka in očeta/Tinino trpljenje in vera ...

Razlaga izbrane prvine/izbranega problema (Razlaga/Analiza) 3 T

- 0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna – ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v celotnem besedilu.
- 1 T – Razlaga ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila, ne dejstvom v odlomku.
Primer: Očeta skrbi za hčer, zato ji prepove iti na pot v Gorico.
- 2 T – Razlaga ustreza bolj dejstvom v kakem drugem delu besedila kot dejstvom v odlomku, vendar je še sprejemljiva.
Primer: Oče je mislil, da ima privid, ker je med potjo veliko pil. Čeprav je bil jezen na hčer, pa ga je zanjo zelo skrbelo.
- 3 T – Razlaga ustreza dejstvom v odlomku.
Primer: Tina neznansko trpi, zato moli k sveti Mariji. Prikazana je kot globoko verno dekle, morda malce zmedeno, ker jo muči strah pred sodbo. Izogiba se svojemu očetu in drugim ljudem ter vse probleme in sramoto sprejema nase. To pomeni, da noče pomoči in želi sama prestatl svojo kalvarijo. Lahko bi se reklo, da prestaja nekakšen križev pot oziroma kesanje.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Naveden ni ne primer iz odlomka ne iz celotnega besedila.
- 1 T – Naveden je primer iz celotnega besedila.
Primer: Tina je med porodom popolnoma sama, dokler ne pride Gospa nebes.
- 2 T – Naveden je ustrezen primer iz odlomka (primer je opisan ali pa je citirana ustrezna poved).
Primer k razlagi za tri točke: tretja poved predzadnjega odstavka.

Povzetek ugotovitev (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).
- 2 T – Povzetek se nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema.
Primer: Ker je Tina verno dekle, v svojem trpljenju ne obupa, ampak verjame v božjo pomoč. To je značilno za književne osebe v religioznem ekspresionizmu.
(0 točk ali 2 točki, vmesne točke ni.)

Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.
Primer: Tina ne bi smela iti na pot.
- 1 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je izraženo z ohlapno, šibko razlago.
Primer: Tina se skriva pred očetom, ker se ga boji.
- 2 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je na kratko razloženo.
Primer: Mislim, da je Tina tipična predstavnica tistega časa in da bi večina deklet takrat čutila enako. To je bil namreč čas velikega vpliva cerkve in fevdalnih gospodov, ta dva dejavnika sta močno vplivala na ljudi.

Lastno mnenje o prvini/problemu na splošno, aktualizacija (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

0 T – Lastno mnenje ni izraženo.

1 T – Lastno mnenje je izraženo kot skopa trditev/z ohlapno, šibko razlago.
Primer: Ni rečeno, da bomo kaj dobrega dosegli, če bomo poslušali srce.

2 T – Lastno mnenje je na kratko razloženo.
Primer: Mislim, da je deklet v stiski tudi danes kar nekaj. Mogoče je okolica malo bolj prizanesljiva, saj sta se spremenila standard in vrednotenje človekovega življenja. Tudi današnji družbi primanjkuje morale in vrednot, ki so potrebne za strpno življenje.

Utemeljitev mnenja o prvini/problemu na splošno s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.
Primer: Človeka lahko zavede silna vera ali moč ljubezni.

2 T – Primer je na kratko opisan.
Primer za utemeljitev mnenja, ki je v tem točkovniku ovrednoteno z 2 točkama: zapis o načinu življenja in vrednotah sodobnih ljudi.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Pri ocenjevanju upoštevamo tudi navodila kandidatu na naslovnici.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko – do največjega možnega števila (30).